

Inimõiguste edendamine



Arne Maasik. Insight 7057. Sublimatsioontrükk polüesterkangal. 2023

Õiguskantsleri kui riikliku inimõiguste asutuse (National Human Rights Institution, NHRI) edendustegevus on mitmetahuline. See hõlmab nõupidamisi inimõiguste nõukojaga, inimõiguste eest seisvate asutuste ja vabaühendustega ning eri ühiskonnagruppidega laiemalt. Õiguskantsler ja tema nõunikud tutvustavad inimõigusi koolides ja kõrgkoolides, väärivate ülikoolides ja kõrgematel riigikaitsekursustel.

Õiguskantsler aitab edendada ka laste ja puuetega inimeste õigusi ning võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Ühtlasi täidab ta piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ennetusasutuse ülesandeid.

Inimõiguste nõukoda

Õiguskantsleri asutatud [inimõiguste nõukoda](#) on tegutsenud kaheksa aastat. Nõukoja peamine ülesanne on nõustada õiguskantslerit inimõiguste kaitse ja edendamise valdkonnas. Õiguskantsleri moodustatud komisjon valib nõukoja liikmed avalikul konkursil iga nelja aasta tagant. Liikmete valimisel juhindutakse võrdse kohtlemise, mitmekesisuse ja tasakaalustatuse põhimõttest. Nõukoja liikmete töö on vabatahtlik.

2023. aastast tegutseb nõukoja teine koosseis. Nõukoja liikmed esindavad eri ühiskonnagruppe ja valdkondi, rikastades nõnda õiguskantsleri ja tema nõunike teadmiste- ja kogemustepagasit. Nõukoja liikmete seas on võrdse kohtlemise, puuetega inimeste õiguste, naiste õiguste, lapse õiguste, vägivallaennetuse, tervishoiu, geenitehnoloogia, meditsiinieetika, andmekaitse, keskkonna ja mitme muu valdkonna tunnustatud asjatundjaid.

Lõppenud ülevaateaastal kogunes nõukoda kahel korral. 2. detsembri koosolekul käsitleti venekeelse elanikkonna olukorda Eestis. Keskenduti sellele, kuidas Eesti venekeelsed elanikud end praegu tunnevad, millised on nende võimalused haridust omandada ning kui aktiivselt nad ühiskonnaelus osalevad. Arutleti, kuidas edeneb eestikeelsele õppele üleminek, milline on Ida-Virumaa elanike ja laiemalt venekeelse elanikkonna meeleolu ning kuidas tagada, et kõik Eestis elavad inimesed oleksid ühiskonda kaasatud. Teemat aitasid avada Eesti Rahvusringhäälingu Narva korrespondent Jüri Nikolajev ning Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasiumi ja Vabaduse Kooli direktor Olga Selištševa.

Nõukoja 12. mai koosolekul arutleti selle üle, milline on inimsõbralik avalik ruum ja elukeskkond ning kuidas kujundada ja luua inimestele ning nendega koos avalikku ruumi, kus igaühel on hea elada. Teema avamiseks ja sisuliseks aruteluks sai pikemalt sõna Jiri Tintera, kes on praegu Tartu ja on varem olnud Valga linnaarhitekt. Nagu on öeldud Eesti inimarengu aruandes (2019/2020), on avalik ruum selline olemisruum, mis püsib ja on mitmekülgne ning millele pääseb ligi ja kus on turvaline. Sellest sõltub ühiskonna sidusus, elukeskkonna kvaliteet ja demokraatia tervis.

Koostöö inimõiguste eest seisvate asutuste ja ühendustega

Õiguskantsler kohtub regulaarselt Eesti teiste inimõiguste kaitse ja edendamise eest vastutavate asutuste ja ühendustega. Näiteks vahetatakse regulaarselt infot ja koordineeritakse oma tegevust võrdõigusvoliniku ja tema kantseleiga. Traditsiooniks on saanud kogemuste vahetamine Andmekaitse Inspeksiooniga, samuti Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Sotsiaalkindlustusameti järelevalveüksustega.

Õiguskantsler juhtis Inimõiguste Instituudi korraldatud inimõiguste aastakonverentsil „[Inimõigused multipolaarses maailmas](#)“ rühmaarutelu, mis keskendus inimõigustele digiajastul.

Koos Eesti Inimõiguste Keskuse ja Eesti Puuetega Inimeste Kojaga osaleti üldise korralise inimõiguste olukorra ülevaatuse (Universal Periodic Review) protsessis ÜRO-s. Ülevaatuse tulemusi tutvustati inimõiguste nõukoja koosolekul ja Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse suvekoolis. Koostöös Lastekaitse Liiduga valmis ülevaade Eesti noorte osalemiskogemustest.

Inimõigusi käsitlevad üritused ja esinemised

29. oktoobril toimus Õiguskantsleri Kantseleis rahvusvaheline [seminar](#), kus käsitleti noorte hoiakuid soorollide suhtes. Kõneldi sellest, kuidas võivad äärmusi kompivad vaated ohustada soolist võrdõiguslikkust ja ühiskonna sidusust. Arutelul osalesid Balti- ja Põhjamaade riiklike inimõiguste asutuste, vabakonna, teadlaste ja ametiasutuste esindajad. Jagati kogemusi, tutvustati teadusuuringuid ning arutati, kuidas ära hoida äärmuslike vaadete levikut noorte seas.

Õiguskantsler kõneles sõltumatu õigusemõistmise tähtsusest inimõiguste kaitsel [kohtunike täiskogul](#) ning ligipääsust kohtule ja õiglasest kohtumenetlusest Eesti Juristide Liidu konverentsil „[Õigusemõistmise tulevik: reformid, riskid ja regionaalne tasakaal](#)“.

Polariseerumine ja tehisintellekt olid õiguskantsleri sõnavõtu teemad [Eesti Advokatuuri üldkogul](#), [preventiivriik ja põhiseadus](#) pangasaladuse kaitsmise ja rahapesu tõkestamise konverentsil ning inimõiguste kaitse massandmetöötamise ja tehisaru ajastul Siseministeeriumi valitsemisala arengupäeval „[Turvalisuse, laiskuse ja vastutuse tasakaal](#)“. Sarnastel teemadel on õiguskantsler ja nõunikud esinenud ka Riigikogu liikmetele, ettevõtjatele, IT-

spetsialistidele, teadlastele, Eesti Juristide Liidu liikmetele, õigusloomejuristidele ja teistele ametnikele. [Eesti Keele Instituudiga](#) toimunud kohtumisel arutleti, kuidas luua soodne ja selge õigusraamistik eestikeelse tehisarv arendamiseks.

On saanud tavaks, et õiguskantsler peab kaks korda aastas [kõrgematel riigikaitsekursustel](#) loengu inimõiguste kaitse seostest julgeolekuga ning kõrgematel digiriigi kursustel tehnoloogiast ja inimõigustest. Õiguskantsleri nõunik kõneles Politsei- ja Piirivalveameti järelevalvekoolis järelevalveametnikele põhiõiguste kaitsest järelevalvestoimingutes. Tallinna Ülikooli kohaliku valitsemise [mikrograafid](#) tutvustas õiguskantsleri nõunik õiguskantsleri tööd, õigusriigi ja põhiõiguste kaitset kohalike omavalitsuste juhtidele ja teenistujatele.

Iga inimese väärtust ja väärikust ning erivajaduste ja eripäradega arvestamise olulisust rõhutas õiguskantsler Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse konverentsil „[Hoolime. Kõik pardal?](#)“, ühtekuuluvuskontserdil „[Ajakaja](#)“, [eeskujupäeval](#) ja Eleringi juhtimisklubis.

Õiguskantsleri nõunikud kõnelesid puuetega inimeste õigustest ja konventsioonist Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni liikmetele, Tallinna Puuetega Inimeste Koja foorumil, ligipääsetavuse võrgustiku inspiratsioonipäeval, piltsõnastiku „[Võin olla puudega](#)“ esitluse vestlusringis ja erivajadustega laste kunstinäitusel „Valgele valgega“.

Õiguskantsler peab oluliseks olla kursis Eesti eri paikade ja kogukondade eluga. Lõppenud ülevaateperioodil kohtus ta näiteks Saaremaal sealsete ettevõtjatega, käis kõnelemas Elvas väärikate ülikoolis ning külastas Kosel koolilõpetajate ühendatud koolitundi. Juudi kogukonna käekäiguga tutvuti antisemitismivastaste võrgustike ([NOA](#)) konverentsil, kus tutvustati selleteemalist [aruannet](#) Eesti kohta. Kaitsevägega seotud kuulajatele selgitas õiguskantsler vähemuste õigusi seminaril „[Polariseerumise mehhanismid ja "vaenlase" konstrueerimine ühiskonnas](#)“.

Sotsiaalsete õiguste osakonna nõunikud tutvustasid hariduspõhiõiguse aluseid haridusuuenduskonverentsil „[Hoitud õpetaja hoiab õpilast](#)“ ning kaasava hariduse põhimõtteid linnade ja valdade päevadel ja [Eesti Logopeedide Ühingu veebiseminaril](#). Laste ja noorte õiguste osakonna nõunikud olid kutsutud mitmele kohtumisele, kus arutati lapse õigustega seotud küsimusi (loe lähemalt peatükist „Lapsed ja noored“).

Sageli kutsutakse õiguskantslerit ja tema nõunikke koolidesse ja ülikoolidesse rääkima õiguskantsleri tööst inimõiguste kaitsel või külastavad õpilased ja üliõpilased Õiguskantsleri Kantseleid. Ülevaateaalal oli selliseid kohtumisi kokku üheksateist.

Inimõiguste tutvustamine

Lisaks õiguskantsleri [veebilehele](#) on õiguskantsleri seisukohad nüüd ka Riigi Teatajas. Need on lisatud asjakohaste õigusaktide terviktekstidele ning need leiab õigusakti vaates vastava nupu alt. Kokku on Riigi Teatajasse lisatud üle 3000 õiguskantsleri seisukoha. Riigikogu otsuse „[Õigusloomepoliitika põhialuste aastani 2030 heakskiitmine](#)“ kohaselt koondatakse oluline õigusteave jätkuvalt Riigi Teatajasse.

[Inimõiguste raamatu blogis](#) on avaldatud mitu uut artiklit seoses soolise radikaliseerumisega ning nimekiri eestikeelsetest raamatutest, mis aitavad mõtestada inimõigusi. Ajakirjas Juridica ilmus ülevaateaalal kaks õiguskantsleri nõunike artiklit. Helen Ojamaa-Muru ja tema kaasautorite artikkel „[Side asukohaandmete töötlemine ohualapõhise riikliku ohuteavituse edastamisel. Millised on õiguslikud raamid?](#)“ käsitleb elanike teavitamist elukeskkonnast tulenevatest ohtudest. Ksenia Žurakovskaja-Aru ja tema kaasautorite artikli pealkiri on „[Vangistustingimuste tähendus väljaandmismenetluses](#)“.

Juba neljandat aastat järjest saab õiguskantsleri aastaülevaate mitut peatükki lugeda ka lihtsas keeles (vt peatükki „Puuetega inimeste õigused“).

Rahvusvaheline aruandlus

Õiguskantsleri töö ei piirdu üksnes Eesti-siseste küsimustega, vaid on tihedalt seotud ka rahvusvahelise koostööga. Laste õiguste kaitsel, väärkohtlemise ennetamisel, puuetega inimeste õiguste tagamisel ning inimõiguste edendamisel laiemalt lähtutakse ühistest väärtustest ja rahvusvahelistest kokkulepetest, millega Eesti on end sidunud. Seetõttu on õiguskantsleri roll mitte ainult jälgida nende põhimõtete järgimist Eestis, vaid anda ka rahvusvahelistele organisatsioonidele ülevaade sellest, kuidas Eesti oma kohustusi täidab.

Õiguskantsler osales ülevaateaalal jooksul mitme rahvusvahelise raporti koostamises. Muu hulgas esitas ta oma seisukohad Euroopa Komisjonile, kes koostab igal aastal [ülevaadet](#) õigusriigi olukorrast Euroopa Liidu liikmesriikides. Samuti esitas õiguskantsler oma seisukoha

Euroopa riiklike inimõiguste asutuste võrgustiku (ENNHRI) raporti „[State of the Rule of Law in the European Union](#)“ jaoks, mis täiendab Euroopa Komisjoni samateemalist aruannet. Veel panustas õiguskantsler Euroopa Komisjoni koostatavasse Euroopa Liidu põhiõiguste harta rakendamise ülevaatesse.

Sügisel esitas õiguskantsler ÜRO inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatuse raames [raporti](#) selle kohta, kuidas Eesti on täitnud ÜRO konventsioonidest tulenevaid kohustusi. Samuti esitas õiguskantsler [raporti](#) naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise Euroopa Nõukogu konventsiooni ehk Istanbuli konventsiooni rakendamise kohta Eestis.

Kevadel esitas õiguskantsler arvamuse ÜRO peasekretäri raporti jaoks, mis käsitleb ombudsmani institutsioonide rolli inimõiguste, hea halduse ja õigusriigi edendamisel ning kaitsmisel. Raport koostatakse ÜRO Peaassamblee resolutsiooni 79/177 alusel ning selles hinnatakse muu hulgas ombudsmani institutsioonide panust kestliku arengu eesmärkide, eeskätt 16. eesmärgi täitmisel.

Veel panustas õiguskantsler mitmesse temaatilisse raportisse ja küsitlusse, mis puudutasid muu hulgas rahvusvähemuste kaitset, inimõiguste asutuste ja kaitsjate olukorda, Euroopa Liidu õiguse kasutamist ombudsmani menetlustes, terrorismivastaste meetmete inimõiguste alast järelevalvet, rassismi- ja sallimatusevastast võitlust, kliimaõiglust ning rahvusvahelise aruandluse koordineerimist riigi tasandil.

Õiguskantsler vastas ka mitmete muude rahvusvaheliste organisatsioonide, teiste riikide ombudsmanide ja ülikoolide tudengite infopäringutele.

Euroopa Liidu õigusega seotud ülesanded

Euroopa Liidu reeglid puudutavad üha rohkem valdkondi, kus inimeste põhiõiguste kaitse on väga oluline: näiteks võrdset kohtlemist, tehisintellekti kasutamist, rände- ja varjupaigamenetlusi ning Euroopa Liidu fondide kasutamist. See on toonud õiguskantslerile tööd juurde nii järelevalve alal, rahvusvahelises koostöös kui ka põhiõiguste edendamisel.

Oluline on, et ombudsmanide ja riiklike inimõiguste asutustega räägitaks varakult ja sisuliselt läbi, kui Euroopa Liidu tasandil plaanitakse neile anda uusi ülesandeid või oodatakse neilt senisest suuremat panust. Uute kohustuste kavandamisel tuleb arvestada nende asutuste sõltumatuse ja ülesannetega, et lisanduv töö ei takistaks neil täita oma põhirolli. Samuti tuleb

uute ülesannete lisamisel tagada nende täitmiseks vajalikud vahendid.

Sõltumatu taustakontrolli ja varjupaigamenetluse seire

Riigikogu täiendas [õiguskantsleri seaduse](#) § 1 sättega, mille kohaselt täidab õiguskantsler alates 12. juunist 2026 Euroopa Parlamendi ja nõukogu taustakontrolli määruse [\(EL\) 2024/1356](#) artiklis 10 ning varjupaigamenetluse määruse [\(EL\) 2024/1348](#) artikli 43 lõikes 4 ette nähtud sõltumatu järelevalve ülesandeid. Muudatus on seotud Euroopa Liidu rände- ja varjupaigareeglite rakendamisega ning selle eesmärk on tagada, et taustakontrolli ja piiril toimuva varjupaigamenetluse käigus austataks inimeste põhiõigusi. Uue ülesande täitmiseks nähakse õiguskantslerile ette ka lisaressursid.

Õiguskantsler hakkab jälgima, kuidas piiril taustakontrolli- ja varjupaigamenetlusi läbi viiakse. Selleks tehakse regulaarselt kohapealseid kontrollkäike (sealhulgas ette teatamata), vaadatakse läbi dokumente ning antakse vajaduse korral soovitusi menetluste parandamiseks.

Uus ülesanne toob kaasa ka rohkem rahvusvahelist suhtlust ja aruandlust. Taustakontrolli- ja varjupaigamenetlustes põhiõiguste järelevalve huvitab mitmeid Euroopa Liidu institutsioone ja ameteid, näiteks Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametit (FRA), Euroopa Liidu Varjupaigaametit (EUAA) ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit (Frontex). Samuti pakub see huvi rahvusvahelistele organisatsioonidele (nt ÜRO ja OSCE), kes jälgivad inimõiguste, rände, varjupaiga ja väärkohtlemise ennetamisega seotud küsimusi.

Euroopa Liidu fondid

Euroopa Liidu fondidega seoses aitab õiguskantsler tagada, et rahastustingimused ja nende rakendamine oleksid õiguspärased, arusaadavad ja inimeste põhiõigusi austavad. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [\(EL\) 2021/1060](#) artikkel 9 näeb Euroopa Liidu liikmesriikidele ette kohustuse järgida fondide rakendamisel põhiõigusi ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. Sama määruse III lisa sätestab, et seirekomisjonidele tuleb anda teavet fondidest toetatavate tegevuste võimaliku vastuolu kohta põhiõiguste harta ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga ning nende kohta esitatud kaebustest. Õiguskantsler annab seirekomisjonidele regulaarselt ülevaateid tuvastatud rikkumistest ja nende põhjal tehtud soovitustest. Kaebuste korral lisatakse vastav arutelupunkt seirekomisjoni koosoleku päevakorda.

Näiteks esitati 2025. aasta lõpus õiguskantslerile avaldus, mis puudutas kortermaja renoveerimiseks ja lifti paigaldamiseks toetuse taotlemist. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS) selgitas korteriühistule, et lifti paigaldamiseks peab olema kõigi korteriomanike nõusolek. Õiguskantsler [märkis](#), et toetuse andmist reguleerivad õigusaktid ei täpsusta, kas vaja on kõigi korteriomanike nõusolekut või piisab häälteenamusest – see küsimus tuleb korteriühistul lahendada vastavalt korterimandi- ja korteriühistuseadusele. Samas on EIS-il kohustus enne toetuse andmist kontrollida, kas korteriühistul on õigus toetust taotleda, sealhulgas kas olemas on nõuetekohane ühistu otsus. EIS peab seejuures veenduma, et ei oleks ohtu, et hilisemad vaidlused takistavad toetuse eesmärgipärast kasutamist. Kui otsus ei vasta nõuetele või on õiguslikult küsitav, võib EIS toetuse andmisest keelduda või juba antud toetuse tagasi nõuda.

2026. aasta alguses paluti õiguskantsleril hinnata, kas EIS-i tegevus vastab hea halduse põhimõttele. EIS oli tagasiulatuvalt muutnud avaldaja toetuse rahuldamise otsust, lisades kohustuse tagada projekti eesmärgi täitmiseks vajaliku vara säilimine ja sihtotstarbeline kasutamine vähemalt kolme aasta jooksul pärast projekti lõppmakse tegemist (nn kestuse nõue). Kuna asjas oli käimas vaidemenetlus, ei võtnud õiguskantsler avaldust menetlusse, vaid [selgitas](#) avaldajale EIS-i otsuse vaidlustamise võimalusi ning kestuse nõude rakendamise põhimõtteid.

Lisaks küsiti õiguskantslerilt, et kas on õiguspärane, et korterelamu rekonstrueerimistoetust makstakse ainult korteriühistutele ning kortermajad, kus ühistut loodud ei ole, toetust taotleda ei saa. Õiguskantsler selles asjas rikkumist ei leidnud.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

[Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#) on õiguskantsleri töös oluline alus nii põhiseaduslikkuse järelevalves, ombudsmanimenetlustes kui ka teavitustöös. Viimase kahekümne aasta jooksul on õiguskantsler viidanud hartale 62 [avalikus seisukohas](#). Kõige sagedamini on harta olnud asjakohane põhiõiguste kaitset puudutavates ombudsmani menetlustes, näiteks [kogunemisvabaduse](#), [hea halduse tava](#) ja [diskrimineerimiskeelu](#) küsimustes. Samuti on õiguskantsler tuginenud hartale põhiseaduslikkuse järelevalves, sealhulgas Riigikohtule antud arvamustes, mis on käsitlenud [usuvabadust](#), [õigust tõhusale õiguskaitsele](#) ja [Euroopa Parlamendi valimisi](#).

Harta põhimõtete tutvustamine on oluline ka teadlikkuse suurendamisel. Õiguskantsleri Kantselei on käsitlenud hartaga seotud teemasid akadeemilistes väljaannetes, sealhulgas kantselei eestvedamisel koostatud kogumikus „[Inimõigused](#)“, ning [õigusteaduslikes artiklites](#).

Justiits- ja Digiministeeriumiga, kes on Euroopa Liidu põhiõiguste harta kontaktpunkt Eestis, tehakse koostööd eeskätt teabevahetuse kaudu. Harta rakendamise üle Euroopa Liidu õiguse kohaldamisel teevad esmajoones järelevalvet kohtud, mistõttu on õiguskantsleri töös oluline arvestada ka [kohtupraktikat](#). Samuti panustab teadlikkuse suurendamisse kodanikuühiskond, sealhulgas [Eesti Inimõiguste Keskus](#).

Euroopa Liidu tehisintellekti määrus

Tehisintellekti ja digitaalsete avalike teenuste valdkonnas on õiguskantsleri ülesanne jälgida, et uued tehnoloogiad teeniksid inimest ega kahjustaks tema põhiõigusi. Õiguskantsler hindab avaliku võimu tegevust seaduslikkuse, põhiõiguste ja -vabaduste ning hea halduse vaatenurgast. Nii on õiguskantsler juhtinud tähelepanu masinõppel põhinevate lahenduste läbipaistvusele ning vajadusele kaitsta inimeste privaatsust nii avalikus ruumis olevate kaamerate kasutamisel kui ka väga suure eraldusvõimega aerofotode avaldamisel.

Õiguskantslerit ei ole nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse [\(EL\) 2024/1689](#) ehk tehisintellekti määruse artikli 77 kohaseks järelevalveasutuseks. Selline ülesanne ei sobiks õiguskantsleri sõltumatu põhiseadusliku rolliga ning võiks tekitada rollikonflikti turujärelevalveasutusega, kelle tegevust õiguskantsler kontrollib. Peale selle võimaldab õiguskantsleri senine pädevus hinnata avaliku võimu digilahendusi laiemalt, kui tehisintellekti määruse artikkel 77 ette näeb.

Võrdse kohtemise direktiivid

Õiguskantsler aitab Eestis kaitsta võrdse kohtlemise põhimõtet, jälgides, et inimesi ei koheldaks põhjendamatult ebavõrdselt. Õiguskantsleri sõltumatu ja erapooletu põhiseaduslik roll võimaldab hinnata võrdse kohtlemise küsimusi nii põhiseaduslikkuse järelevalves kui ka avalduste lahendamisel. Samuti lahendab õiguskantsler lepitusmenetlustes diskrimineerimisvaidlusi eraõiguslike isikute vahel.

Õiguskantsler ei esinda inimesi kohtus ega algata strateegilisi kohtuvaidlusi, mida näevad võrdõiguslikkuse asutustele ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2024/1499](#) ning nõukogu direktiiv [\(EL\) 2024/1500](#), kuid ta saab oma pädevuse piires aidata kaasa sellele, et võrdse kohtlemise põhimõtted oleksid avaliku võimu ja eraõiguslike isikute tegevuses

paremini tagatud. Õigus esindada inimesi kohtus ja algatada strateegilisi kohtuvaidlusi on [kavas](#) anda soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku pädevusse.

Ülevaate õiguskantsleri tegevusest selles valdkonnas leiab peatükist „Võrdne kohtlemine“.

ENNHRI väikeprojektide programm

Õiguskantsleri Kantselei osales ülevaateaalal Euroopa riiklike inimõiguste asutuste võrgustiku (ENNHRI) [väikeprojektide programmis](#), mille kaudu toetatakse riiklike inimõiguste asutuste koostööd olulistes inimõiguste kaitse küsimustes.

Eesti, Läti ja Soome inimõiguste asutuste ühisprojekti keskmes oli sooline radikaliseerumine. Projekti raames toimus õppereis Soome, kus kohtuti Soome inimõiguste keskuse ja ombudsmanide esindajatega ning radikaliseerumist uurinud teadlastega, korraldati [rahvusvaheline seminar](#) Tallinnas ning avaldati teemakohased artiklid Õiguskantsleri Kantselei inimõiguste raamatu [blogis](#).

Projekt võimaldas süveneda soolise radikaliseerumise teemasse, eriti sotsiaalmeedias. See on ülemaailmne nähtus, mille taga on suured rahalised ja riikidevahelised võimumängud. Seetõttu vajab naistevastase vägivalla ja äärmuslikkuse vastu võitlemine piiriülest ja piirkondlikku koostööd.

Soolisel radikaliseerumisel on struktuursed põhjused ja neid tuleks käsitleda selles võtmes, kuidas me üldiselt üksteisega suhtleme ja üksteist austame. Avalikus ruumis – eriti poliitikas, hariduses ja meedias – saab näidata eeskuju lugupidava ja tasakaalustatud suhtlusega.

Äärmuslikud hoiakud jõuavad noorteni just teismeeas, kui nad on kõige haavatavamad, sest otsivad iseennast ja teiste heakskiitu. Me ei saa jätta noori omapead. Noored vajavad vanemate ja kooli toetust, et uskuda endasse ja oma ainulaadsusse. Peame kuulama noorte küsimusi ja mõtteid. Vajame inimlikku lähenemist, mis toetaks noori empaatia, juhendamise ja tasakaalustatud suhtlusega. See võib aidata ületada kasvavat lõhet poiste ja tüdrukute hoiakute vahel soolise võrdõiguslikkuse suhtes.